

V. Kuzomko, PhD in Economics, Associate Professor,
M. Mykhailiuk, PhD Student
Vadym Hetman Kyiv National Economic University, Kyiv, Ukraine

APPLICATION OF THE NINE-COMPONENTS INDICATOR MODIFIED TECHNIQUE FOR DIAGNOSTICS OF LEVEL OF THE FINANCIAL SAFETY OF THE ENTERPRISE

In article it is carried out modification of calculation procedure of the nine-components indicator of the financial stability in the context of introduction of the indicators, which estimate accounts payable and stocks. Testing methods offered by financial diagnosis made on materials PJSC "Yahotyn creamery." The method of calculation of sixteen-components indicator of financial stability allows for a deeper analysis of enterprise financial stability and detect problems with production and inventory, as well as mid-term payables, which is not technique allows nine-components indicator of financial stability.

Keywords: financial safety, financial stability, nine-components indicator of financial stability, sixteen-components indicator of financial stability.

References (in Latin): Translation / Transliteration / Transcription

1. Ruslna, Yu. O., & Polozuk, Yu. V. (2015). Ekonomichna sutnist finansovoyi stlykosti pldpriemstva ta faktori, scho na neyi vplivayut. *International scientific journal*. Kiev, 91-94.
2. Shvydanenko, G. O., Kuzomko, V. M. Noricyna, N. I. (2011). *Ekonomichna bezpeka biznesu*. Kiev, KNEU.
3. Lozovyyk Yu. M. (2010). Ocinky pokaznykiv likvidnosti finansovoyi stlykosti na osnovi agreguvannya balansu: robochyj instrumentarij analityka pidpryemstva. *Strategiya ekonomichnogo rozvytku Ukrainy* Kiev, 157-165
4. Reta, M. V. Ivanova, A. O. (2013). Metodychni pidhody do ocinky rlvnya finansovoyi bezpeky pidpryemstva. *Visnyk NTU "XPI"*. Hmelnytskyi, 29-37.
5. Smirnova, T. O. (2011). *Finansova stlykist pidpryemstva*. Naukovy visnyk NLTU Ukrainy. Iviv, 198-201.
6. Sheremet, A.D., Negashev, E.V. (2008). *Metodika finansovogo analiza deyatelnosti kommercheskih organizatsiy*. Moskva: INFRA-M.
7. *Finansova zvitnist' PAT "Yagotynskyj maslozavod" (2014)*. Kiev :Milkalliance.
8. Kocyuba, O. S. (2009). Mexanizm ta analityko-instrumentalni zasoby zabezpechennya ekonomichnoyi stlykosti pidpryemstva. *Extended abstract of candidate's thesis*. Kyiv.
9. Zarya, I. (2015). Suchasni trendi upravlinnya ekonomichnoyi bezpekoyu turistichnogo pldpriemstva. Kiev : Vlsnik Kiyivskogo natsionalnogo univrsitetu Imeni Tarasa Shevchenka. Geografiya. <http://nbuv.gov.ua>. Retrieved from http://nbuv.gov.ua/UJRN/VKNU_geograf_2015_1_14. DOI: <http://doi.org/10.17721/1728-2721.2015.63.12>
10. Karpenko, O., Lebedko, S. (2016). Formuvannya metodichnogo pldhodu do otslnyuvannya rlvnya ekonomichnoyi bezpeki transportnogo pldpriemstva. Kiev : Shld. <http://nbuv.gov.ua>. Retrieved from http://nbuv.gov.ua/UJRN/Skhid_2016_6_5 doi: [http://dx.doi.org/10.21847/1728-9343.2016.6\(146\).91034](http://dx.doi.org/10.21847/1728-9343.2016.6(146).91034)
11. Miller, R. L. Devid D. V. (2000). *Sovremennyye dengi ibankovskoe delo*. Moskva.: INFRA-M.
12. Altman, E. (2005). *Corporate Financial Distress and Bankruptcy*, 3rd edition. USA :John Wiley and Sons.

Bulletin of Taras Shevchenko National University of Kyiv. Economics, 2017; 3(192): 30-34

УДК 336.227

JEL classification: H26, F42

DOI: <https://doi.org/10.17721/1728-2667.2017/192-3/6>

В. Новицький, канд. екон. наук, доц.

Університет державної фіскальної служби України, Ірпінь, Україна

СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ ОФШОРНОГО СЕКТОРА СВІТОВОЇ ЕКОНОМІКИ

Проведено моніторинг сучасних тенденцій розвитку офшорного сектора світової економіки, здійснено аналіз зростання тиску на європейські офшорні центри, розглянуто особливості податкової політики ЄС та США в питаннях офшорів та зроблено аналіз впливу сучасних тенденцій розвитку офшорного сектора економіки на Україну.

Ключові слова: офшорний сектор світової економіки, міжнародна податкова політика, європейські офшори, Brexit, податкова війна.

Постановка проблеми. Сучасний фінансовий ринок залежить не так від наявності достатньої суми вільних фінансових коштів для покриття фінансових потреб національних економік, як від рівня сформованості та захищеності фінансових потоків до національних економік. Одними з найактивніших контрагентів на фінансовому ринку є офшори, які одночасно можуть бути посередниками, накопичувачами, перетворювач та постачальниками фінансових ресурсів. Динаміка накопичення коштів на офшорних рахунках показує, що у 2005 р. в офшорних центрах зберігалось близько 18 трлн дол США, у 2012 р. – 26, у 2014 р. – 32, а за останніми даними на початок 2016 р. в офшорах перебуває понад 36 трлн дол США [1]. Іншими словами, за 10 років обсяги фінансових активів, що зберігаються в офшорах, подвоїлися. Для розуміння обсягів виведення коштів до офшорів, достатньо розуміти, що 303 із 500 найбільших американських корпорацій, що формують перелік American Fortune 500, станом на початок 2016 р. зберігали на офшорних рахунках понад 2,4 трлн дол США, із яких не було сплачено податків на суму понад 695 млрд дол США [2]. Аналогічна ситуація спостерігається і з найбільшими компаніями інших розвинених країн світу (наприклад, російські компанії на початок 2015 володіли 1,3 трлн дол США на офшорних рахунках, а компанії із країн, що розвиваються, загалом володіють понад 12 трлн дол США на офшорних рахунках

[1]). Тому, зважаючи на обсяги податкових втрат від виведення прибутків до офшорів, уряди більшості розвинених країн світу здійснюють політику зниження рівня офшоризації власних економік і, як наслідок, зниження рівня податкових втрат від виведення прибутків до офшорів.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Серед наукової спільноти України питаннями офшоризації економіки займаються В. І. Островецький, В. Ф. Столярів, П. О. Черномаз, К. В. Гурін, І. М. Бондаренко, О. М. Тимченко, П. О. Фененко та ін. Однак зазначені науковці аналізують процеси офшоризації саме української економіки, а питання офшоризації світової економіки, сучасні тенденції мінімізації впливу офшорів у розвинених країнах й особливості їх співпраці з окреслених питань залишаються недостатньо дослідженими.

Методологія дослідження. У ході дослідження використано методи активного та пасивного моніторингу для огляду та подальшого аналізу сучасних тенденцій антиофшорної політики в розвинених країнах світу, метод опосередкованого порівняння та метод непрямих аналогій для визначення можливих напрямів і наслідків впливу сучасних тенденцій світової антиофшорної політики та визначення тих напрямів розвитку української антиофшорної політики, яка буде максимально ефективною в національних реаліях.

Метою статті є аналіз сучасних антиофшорних тенденцій у розрізі розвинених країн світу та аналіз напря-

мів розвитку світової системи протидії використанню офшорів у фінансово-економічних операціях.

Результати дослідження. Основними учасниками процесу зниження рівня значущості офшорів у світових фінансових потоках є країни ЄС і США, однак у їхніх діях не спостерігається односпрямованості. Так, 24 серпня 2016 р. Казначейство США випустило нормативний документ Про державні розслідування Європейською комісією порушень норм трансфертного законодавства (The European Commission's Recent State Aid Investigations Of Transfer Pricing Rulings [3]), який містить низку ключових моментів, що свідчать про різноспрямованість поглядів на протидію офшоризації світової економіки з боку США та ЄС. Це виявляється в тому, що Казначейство США відкрито виступає проти запровадження норм Base Erosion and Profit Shifting Initiative (BEPS), оскільки вони передбачають можливість ретроспективного впливу і, теоретично, можуть призвести до податкових втрат США. Серед інших, не менш важливих загроз податковій безпеці США з боку BEPS, наведено такі:

- ✓ сумнівною є можливість дотримання країнами – членами ЄС двосторонніх податкових угод між ними та урядом США;

- ✓ може призвести до необхідності передачі податків, зібраних у США, до країн – членів ЄС, що суперечить законодавству США;

- ✓ призведе до скорочення інвестиційних потоків між США та країнами ЄС;

- ✓ створить прецедент для запровадження іншими країнами податкових норм, які можуть призвести до податкових втрат бюджету США внаслідок ретроспективного аналізу сплачених податків [4].

Відповідно, Казначейство США цим документом наполегливо рекомендує країнам ЄС згорнути ініціативу BEPS та повернутися до використовуваної раніше практики отримання фінансової інформації в податкових цілях через систему спеціальних міжурядових запитів, яка, з одного боку, є вигідною США, а з іншого – є значним кроком назад у процесах боротьби із виведенням прибутків до офшорів поза національними системами оподаткування. У підсумку зауважено, що у випадку відсутності співпраці з боку ЄС, урядом США буде вжито відповідні заходи (однак конкретні заходи не зазначено).

Поряд зі зростанням напруженості у сфері податкової політики між США та ЄС, яка, за прогнозами експертів [5], може перерости в повноцінну "податкову війну", спостерігається низка інших тенденцій у процесах деофшоризації.

Насамперед спостерігаються зміни у структурі офшорних центрів – внаслідок BREXIT (вихід Великої Британії з складу ЄС) суттєво зменшилась роль Гібралтару як одного з європейських офшорних центрів. Відповідно до законодавства Гібралтару, компанії, що займаються наданням послуг азартних ігор за межами Гібралтару, оподатковуються податком на прибуток підприємств (корпоративний податок) за пільговими ставками та можуть бути створені через інститут номінальної власності, тобто зазначення кінцевих бенефіціарів не є обов'язковим у реєстраційних документах. Зменшення ролі як офшорного центра відображається у скороченні кількості новостворених компаній, зменшенні активів існуючих і поступовому переміщенні хостів азартних ігор до інших європейських юрисдикцій (наприклад, онлайн- сектор азартних ігор, у т. ч. багатокористувацькі комп'ютерні ігри, онлайн-казино, онлайн-сервіси букмекерських контор тощо, переміщуються до Люксембургу, материнські компанії розважальних закладів, що надають послуги азартних ігор, переміщуються до Болгарії, де ставка корпоративного податку становить 10 % тощо) [6].

Головною причиною такого явища є те, що Гібралтар належить до групи офшорів, які перебувають під патронатом Великої Британії, однак після проведення BREXIT Велика Британія відмовилася від підтримки офшорних ініціатив Гібралтару, що призвело до руйнування механізмів мінімізації сплати податків через проміжні посередницькі британські компанії. Для збереження офшорних переваг наразі Гібралтар проводить переговори з іншими країнами ЄС про укладання додаткових податкових угод для створення альтернативних механізмів проміжних компаній. Зацікавленість у співпраці із Гібралтаром виявляють Іспанія та Франція на умовах автономної території у складі цих країн, що є неприйнятним з боку Гібралтару, тому очікується, що Гібралтар повністю припинить надавати офшорні послуги [7].

Водночас спостерігається зростання тиску з боку країн ЄС і на інші офшорні центри, які є залежними територіями Великої Британії (Ангільські о-ви, Бермудські о-ви, Британські Віргінські о-ви, Кайманові о-ви, о-ви Гернси, Мен, Джерсі та Теркс і Кайкос), що представлено в оновленому переліку країн і територій для податкових цілей [8]. Зазначений перелік розроблено в межах BEPS як базу для визначення країн і територій, що мають високий рівень корпоративної секретності, спеціальні низькоподаткові режими та/або нульовий рівень корпоративного податку (або його аналогів). Оскільки Велика Британія вийшла зі складу ЄС, країни та території, підконтрольні їй, також потрапили до цього переліку і повинні вжити заходів для усунення механізмів мінімізації та ухилення від сплати податків. Наразі наведений перелік країн не передбачає жодних регулятивних заходів з боку ЄС, однак до кінця 2017 р. буде розроблено механізми одностороннього впливу на країни, що входять до даного переліку, відповідно до сфери, де необхідно внести зміни до законодавства.

Наступною тенденцією в офшорному секторі світової економіки є поступове зменшення кількості банків, представлених в офшорних центрах. Динаміка свідчить: кількість банків, що представлені в офшорних центрах, що є залежними територіями Великої Британії, зменшилась із 47 (2008) до 32 (2014), а у 2016 р. одним із великих міжнародних банків HSBC було виведено понад 80 % своїх офшорних активів до неофшорних зон (наприклад, із дочірньої структури в Монако у 2016 було виведено понад 9 млрд дол США, а саму дочірню банківську структуру було розформовано [9]), тобто спостерігається швидке згортання офшорної складової банківських послуг зазначеного банку. Така ситуація є характерною не лише для банківської сфери, а і для офшорного сектора світової економіки загалом. Хоча обсяги коштів, що зберігаються на офшорних рахунках, зростають, кількість новостворених компаній у 2015 р. порівняно з 2008 р. зменшилась на 25 % (відповідно до аналізу реєстрів компанії Mossack Fonseca та Bahamas Papers [10]). Основною причиною є удосконалення регулятивних заходів та зниження рівня секретності офшорних операцій, що призводить до зростання ризиковості таких операцій та підвищення їх вартості. А це вже суперечить основній концепції офшоризації "максимальний прибуток із мінімальним ризиком". Зважаючи на це невеликі компанії, які раніше користувалися офшорами як інструментом податкової мінімізації, зменшують кількість контрагентів у таких операціях і максимально починають використовувати стратегії податкової мінімізації через неофшорні юрисдикції.

Водночас для великих компаній скорочення присутності невеликих учасників офшорного сектора світової економіки є позитивним явищем, оскільки вони можуть застосовувати більшу кількість вільних офшорних ре-

сурсів. Прикладом є обсяг податків, сплачених такими великими компаніями, як Facebook, Uber, eBay та Apple у країнах ЄС. Так, тільки у Великій Британії ці компанії через використання європейських офшорних центрів зуміли знизити рівень податкового навантаження у понад 100 разів. Так, Facebook у 2015 р., сплатив податків на суму 4,1 млн фунтів стерлінгів, що в тисячу разів більше, ніж у 2014 р. (4,1 тис фунтів стерлінгів), однак за підрахунками фахівців це лише від 5 до 8 % від реальної суми податків, які повинні бути сплачені з доходів, отриманих у Великій Британії [11]. Основна частина прибутків була виведена до європейських офшорних юрисдикцій (Люксембург, Нідерланди й Ірландія). Uber, отримавши прибуток у розмірі 420 млн фунтів стерлінгів, у Великій Британії сплатив податків на суму 411 тис. фунтів стерлінгів, тоді як основні прибутки компанії було переведено до компаній у Нідерландах і далі до офшорів як плату за "специфічні послуги, надані іншими компаніями" [12]. Також активно використовує податкові переваги офшорних центрів eBay. Так, у звіті для акціонерів за 2015 р. компанія декларує 1,1 млрд фунтів стерлінгів прибутку у Великій Британії, однак обсяг податків, сплачених компанією у Великій Британії, становить 1,1 млн фунтів стерлінгів. Відповідно до податкової звітності це податки із прибутків, отриманих від надавання консультаційних послуг і послуг із підтримки та супроводження бізнес-процесів, тобто такі, що не пов'язані з основним профілем діяльності компанії. Тоді як прибутки від основної діяльності, а саме надання рекламних послуг, отримувалися швейцарським відділенням компанії і як ліцензійні платежі переводилися до європейських офшорних центрів й оподатковувалися вже там [13].

Наведені офшорні механізми мінімізації податкового навантаження перебувають у межах законодавства Великої Британії та рамкових норм ЄС, однак призводять до значних податкових втрат. Зважаючи на це, у країнах ЄС відбувається створення та запровадження інноваційних методик протидії використанню офшорних центрів як методу мінімізації податкових платежів.

Інноваційною, однак не новою, є ідея запровадження альтернативного мінімального корпоративного податку [14]. Нині розглядають три варіанти сутності такого податку. Перший варіант полягає у встановленні загального рівня корпоративного податку на прибуток, отриманий за межами материнської країни в розмірі меншому, ніж розмір корпоративного податку на прибуток, отриманий в материнській компанії. Такий варіант розробляють та активно пропагують США, які пропонують встановити ставку корпоративного податку на прибуток, отриманий за межами США, на рівні 19 %, тоді як середній рівень корпоративного податку на доходи, отримані на території США, становить 31,9 % [15]. Водночас, нічого не зазначено про особливий податковий режим штату Делавер, який пропонує компаніям, що зареєстровані на його території, сплачувати корпоративний податок на прибуток, отриманий за межами США, за ставкою 0 %. Недоліком цього підходу є те, що у випадку запровадження такої системи виграють тільки США, оскільки буде порушено принцип територіальності сплати корпоративного податку на прибуток і виникне подвійне оподаткування для компаній, які змушені будуть сплачувати податок і за місцем отримання доходів, і за місцем реєстрації. Водночас основні принципи зазначеного підходу не відповідають європейській ініціативі Base Erosion and Profit Shifting (BEPS), оскільки не передбачають відкритого обміну податковою інформацією чи прозорості самої податкової системи окремих країн.

Другий варіант розробляється та імплементується ЄС і базується на принципах відкритості та територіальності.

Тобто, пропонується сплачувати корпоративний податок із прибутку за законодавством тих країн, у яких зазначений прибуток було отримано. Забезпеченням цього є відкрита система обміну податковою інформацією та прозорість податкових систем країн – учасниць такої системи. У ЄС цю ініціативу оформлено в BEPS та процесі country-by-country reporting. Логічним продовженням BEPS є унітарна податкова система, тобто однакові ставки корпоративного податку й однакові принципи визначення бази оподаткування у всіх країнах, які співпрацюють у межах BEPS, оскільки це є одним із найефективніших методів протидії офшоризації національних економік та зниження обсягів коштів, що виводяться до офшорів поза національним оподаткуванням [16]. Першим кроком до унітарної податкової системи в межах BEPS є встановлення альтернативного мінімального рівня корпоративного податку за аналогією до США, однак з урахуванням напрацювань у сфері country-by-country reporting, що дозволить таргетувати податкові потоки і протидіяти насамперед виведенню прибутків до низькоподаткових юрисдикцій поза національним оподаткуванням [14].

Третій варіант передбачає встановлення альтернативного корпоративного податку на прибутки, отримані міжнародними компаніями всередині конкретної країни на основі попередньо розрахованої суми податку, який має бути сплачений. Основною ідеєю такого підходу є те, що фінансова звітність повинна аналізуватися фахівцями податкової служби і вони мають розраховувати суми податків, які повинні бути сплачені конкретною компанією. Оскільки у випадку використання офшорних механізмів мінімізації податкових платежів суми реальних прибутків можуть бути значно занижені, то для розрахунку податкових платежів повинні використовуватись альтернативні механізми, які хоч і дають приблизну оцінку, однак із використанням методів апроксимації та спеціального математичного апарату, повинні бути приведені до середньозважених показників, які, з одного боку, очікуються дещо заниженими, однак будуть значно вищими ніж ті, що розраховуються компанією із використанням офшорних механізмів податкової мінімізації. У зв'язку зі значним обсягом роботи з аналізу фінансової звітності, таку систему пропонують вводити для найбільших компаній, решта компаній має працювати в межах звичайного податкового поля.

З погляду інтересів України, окреслені тенденції розвитку офшорного сектора світової економіки мають позитивний вплив, оскільки відбувається переорієнтація фінансових потоків з України до офшорів й, у перспективі, спостерігатиметься скорочення обсягів виведених прибутків у зв'язку зі зростанням ризиковості офшорних операцій через ті офшорні центри, які є територіями, підконтрольними Великій Британії, а використання альтернативних механізмів є більш затратним і менш привабливим.

Водночас світові податкові ініціативи щодо запровадження альтернативного мінімального корпоративного податку на прибуток, отриманий за межами країни реєстрації, в американському варіанті для України є менш цікавим, оскільки передбачає, що усі прибутки американських корпорацій та їхніх пов'язаних бізнес-структур будуть оподатковувати у США й Україна отримає тільки податкові збитки, оскільки запровадження аналогічного законодавства не створить жодних додаткових податкових прибутків. З іншого боку, податкова ініціатива ЄС у частині альтернативного мінімального корпоративного податку на прибуток як першого року до запровадження унітарної податкової системи, є більш прийнятною для України, хоча і пе-

редбачає розкриття всієї податкової інформації в межах ініціативи country-by-country reporting.

Висновки. З огляду на проаналізовані тенденції, у світовій спільноті спостерігається боротьба інтересів світових економічних і політичних центрів у межах розвитку міждержавної антиофшорної системи. Насамперед це пов'язано із погіршенням взаємовідносин США та ЄС, що має ознаки податкової війни. Водночас, зважаючи на рівень розвитку податкової системи України та динамічність її зміни в межах Угоди про асоціацію між Україною та ЄС, ми маємо долучитися до нових податкових ініціатив ЄС як активний учасник правотворчого процесу та вносити зміни до податкового законодавства, орієнтуючись не на застарілі норми та правила, які вже не дозволяють досягати високої ефективності податкового процесу, а на нові тенденції та ініціативи, що дозволить використовувати передовий досвід для зниження рівня офшоризації національної економіки та повернення частини прибутків, раніше виведених до офшорних центрів.

Список використаних джерел

1. More than \$12 trillion stuffed offshore, from developing countries alone // Henry James S. Tax Justice Network [Electronic source] / James S. Henry. – Access mode : <http://www.taxjustice.net/2016/05/09/17103/>.
2. Fortune 500 Companies Hold a Record \$2.4 Trillion Offshore // Citizens for Tax Justice. Network [Electronic source]. – Access mode : http://ctj.org/ctjreports/2016/03/fortune_500_companies_hold_a_record_24_trillion_offshore.php#.WHFYIOLTX.
3. Treasury Releases White Paper on European Commission's State Aid Investigations into Transfer Pricing Rulings / Robert B. Stack // U.S. Department of the Treasury Network [Electronic source]. – Access mode : <https://www.treasury.gov/connect/blog/Pages/Treasury-Releases-White-Paper-on-European-Commission%E2%80%99s-State-Aid-Investigations-into-Transfer-Pricing-Rulings.aspx>.
4. The European Commission's Recent State Aid Investigations Of Transfer Pricing Rulings // U.S. Department Of The Treasury White Paper. Network [Electronic source]. – Access mode : <https://www.treasury.gov/resource-center/tax-policy/treaties/Documents/White-Paper-State-Aid.pdf>.
5. Has the US declared tax war on Europe? / R. Murphy // Tax Research UK. Network [Electronic source]. – Access mode : <http://www.taxresearch.org.uk/Blog/2016/08/25/has-the-us-declared-tax-war-on-europe/>.
6. Corporate taxation: the fight against tax avoidance // European Parliament. Network [Electronic source]. – Access mode :

<http://www.europarl.europa.eu/news/en/news-room/20160530STO29669/corporate-taxation-the-fight-against-tax-avoidance>.

7. Time to say goodbye to Gibraltar / R. Murphy // Tax Research UK. Network [Electronic source]. – Access mode : <http://www.taxresearch.org.uk/Blog/2016/11/02/time-to-say-goodbye-to-gibraltar>.

8. First step towards a new EU list of third country jurisdictions: Scoreboard // European Commission Network [Electronic source]. – Access mode : https://ec.europa.eu/taxation_customs/sites/taxation/files/2016-09-15_scoreboard-indicators.pdf.

9. Dunkley E. HSBC to wind down Monaco private bank / E. Dunkley // Financial Times. Network [Electronic source]. – Access mode : <https://www.ft.com/content/93ea5f3a-9605-11e6-a80e-bcd69f323a8b?ftcamp=undefined>.

10. Is it a lack of profit that will kill offshore? / R. Murphy // Tax Research UK. Network [Electronic source]. – Access mode : <http://www.taxresearch.org.uk/Blog/2016/10/20/is-it-a-lack-of-profit-that-will-kill-offshore>.

11. Facebook UK's accounts: a case study in the tax data we don't have from current accounting standards / R. Murphy // Tax Research UK. Network [Electronic source]. – Access mode : <http://www.taxresearch.org.uk/Blog/2016/10/09/facebook-uks-accounts-a-case-study-in-the-tax-data-we-dont-have-from-current-accounting-standards>.

12. Bowers S. Uber's main UK business paid only £411,000 in tax last year / S. Bowers // The Guardian. Network [Electronic source]. – Access mode : <https://www.theguardian.com/business/2016/oct/10/ubers-main-uk-businesspaid-only-411000-in-tax-last-year>.

13. Bowers S. eBay pays £1.1m UK tax on revenues it told US investors were £1.1bn / S. Bowers // The Guardian Network [Electronic source]. – Access mode : <https://www.theguardian.com/business/2016/oct/08/ebay-pays-11m-uk-tax-on-revenues-it-told-us-investors-were-11bn>.

14. Murphy R. Time for an Alternative Minimum Corporation Tax? / R. Murphy // Bloomberg BNA. Network [Electronic source]. – Access mode : <https://www.bna.com/time-alternative-minimum-n57982077695/>.

15. Rubin R. Obama Wants a New Tax on U.S. Companies' Overseas Profits / R. Rubin, J. Allen // Bloomberg BNA. Network [Electronic source]. – Access mode : <https://www.bloomberg.com/news/articles/2015-02-01/obama-said-to-propose-taxes-on-foreign-earnings-offshore-profit>.

16. Picciotto S. Towards Unitary Taxation Of Transnational Corporations / S. Picciotto // Tax Justice Network. Network [Electronic source]. – Access mode : http://www.taxjustice.net/cms/upload/pdf/Towards_Unitary_Taxation_1-1.pdf.

17. Ignatovych N. Creative activity motivation in philosophy of economy paradigm [Electronic source] / N. Ignatovych, V. Gura // Bulletin of Taras Shevchenko National University of Kyiv. – 2015. – № 10(175). – P. 30–33. – Access mode : DOI: <http://dx.doi.org/10.17721/1728-2667.2015/175-10/5>.

Надійшла до редколегії 20.02.17

Date of editorial approval 01.03.17

Author's declaration on the sources of funding of research presented in the scientific article or of the preparation of the scientific article: budget of university's scientific project

В. Новицкий, канд. экон. наук, доц.

Университет государственной фискальной службы Украины, Ирпень, Украина

СОВРЕМЕННЫЕ ТЕНДЕНЦИИ РАЗВИТИЯ ОФШОРНОГО СЕКТОРА МИРОВОЙ ЭКОНОМИКИ

Посвящено современным тенденциям развития офшорного сектора мировой экономики, проанализирован рост экономического, политического и финансового давления на европейские офшорные центры, рассмотрены особенности налоговой политики ЕС и США касательно вопросов офшоризации и проанализировано влияние современных тенденций развития офшорного сектора на Украину.

Ключевые слова: офшорный сектор мировой экономики, международная налоговая политика, европейские офшоры, Brexit, налоговая война.

V. Novytskyi, PhD in Economics, Associate Professor

University of State Fiscal Service of Ukraine, Irpin, Ukraine

MODERN TRENDS IN THE OFFSHORE SECTOR OF THE WORLD ECONOMY

In article was made the monitoring of current tendencies of development of world economy offshore sector, analyzed the growth of tax policy pressure on European offshores that are linked to Great Britain, overviewed the modern antioffshore tax policy of EU and USA and analyzed the influence of these tendencies on Ukraine.

Key words: world economy offshore sector; international tax policy; European offshores; Brexit; tax war.

References (in Latin): Translation / Transliteration / Transcription

1. Henry, J. S. (2016, May 09). More than \$12 trillion stuffed offshore, from developing countries alone. Retrieved from Tax Justice Network: <http://www.taxjustice.net/2016/05/09/17103/>
2. Citizens for Tax Justice (2016). Fortune 500 Companies Hold a Record \$2.4 Trillion Offshore. Retrieved from http://ctj.org/ctjreports/2016/03/fortune_500_companies_hold_a_record_24_trillion_offshore.php#.WHFYIOLTX
3. Stack, R. B. (2016). Treasury Releases White Paper on European Commission's State Aid Investigations into Transfer Pricing Rulings. Retrieved from U.S. Department of the Treasury: <https://www.treasury.gov/connect/blog/Pages/Treasury-Releases-White-Paper-on-European-Commission%E2%80%99s-State-Aid-Investigations-into-Transfer-Pricing-Rulings.aspx>
4. U.S. Department of the Treasury (2016). The European Commission's Recent State Aid Investigations Of Transfer Pricing Rulings. White Paper. Retrieved from <https://www.treasury.gov/resource-center/tax-policy/treaties/Documents/White-Paper-State-Aid.pdf>
5. Murphy, R. (2016, September 25). Has the US declared tax war on Europe? Retrieved from Tax Research UK: <http://www.taxresearch.org.uk/Blog/2016/08/25/has-the-us-declared-tax-war-on-europe/>
6. European Parliament (2016). Corporate taxation: the fight against tax avoidance. Retrieved from <http://www.europarl.europa.eu/news/en/newsroom/20160530STO29669/corporate-taxation-the-fight-against-tax-avoidance>

7. Murphy, R. (2016, November 02). Time to say goodbye to Gibraltar. Retrieved from Tax Research UK: <http://www.taxresearch.org.uk/Blog/2016/11/02/time-to-say-goodbye-to-gibraltar/>
8. European Commission (2016). First step towards a new EU list of third country jurisdictions: Scoreboard. Retrieved from https://ec.europa.eu/taxation_customs/sites/taxation/files/2016-09-15_scoreboard-indicators.pdf
9. Dunkley, E. (2016, October 19). HSBC to wind down Monaco private bank. *Financial Times*. Retrieved from <https://www.ft.com/content/93ea5f3a-9605-11e6-a80e-bcd69f323a8b?ftcamp=undefined>
10. Murphy, R. (2016, October 20). Is it a lack of profit that will kill offshore? Retrieved from Tax Research UK. <http://www.taxresearch.org.uk/Blog/2016/10/20/is-it-a-lack-of-profit-that-will-kill-offshore/>
11. Murphy, R. (2016, October 09). Facebook UK's accounts: a case study in the tax data we don't have from current accounting standards. Retrieved from Tax Research UK. <http://www.taxresearch.org.uk/Blog/2016/10/09/facebook-uks-accounts-a-case-study-in-the-tax-data-we-dont-have-from-currentaccounting-standards/>
12. Bowers, S. (2016, October 10). Uber's main UK business paid only £411,000 in tax last year. *The Guardian*. Retrieved from <https://www.theguardian.com/business/2016/oct/10/ubers-main-uk-business-paid-only-411000-in-tax-last-year>
13. Bowers, S. (2016, October 08). eBay pays £1.1m UK tax on revenues it told US investors were £1.1bn. *The Guardian*. Retrieved from <https://www.theguardian.com/business/2016/oct/08/ebay-pays-11m-uk-tax-on-revenues-it-told-us-investors-were-11bn>
14. Murphy, R. (2016, September 29). Time for an Alternative Minimum Corporation Tax? *Bloomberg BNA*. Retrieved from <https://www.bna.com/timealternative-minimum-n57982077695/>
15. Rubin, R., & Allen, J. (2015, February 01). Obama Wants a New Tax on U.S. Companies' Overseas Profits. *Bloomberg BNA*. Retrieved from <https://www.bloomberg.com/news/articles/2015-02-01/obama-said-to-propose-taxes-on-foreign-earnings-offshore-profit>
16. Picciotto, S. (2016). Towards Unitary Taxation Of Transnational Corporations. Retrieved from Tax Justice Network. http://www.taxjustice.net/cms/upload/pdf/Towards_Unitary_Taxation_1-1.pdf
17. Ignatovych, N., & Gura, V. (2015). Creative activity motivation in philosophy of economy paradigm. *Bulletin of Taras Shevchenko National University of Kyiv*, 10(175)/2015, 30-33. DOI: <http://dx.doi.org/10.17721/1728-2667.2015/175-10/5>

Bulletin of Taras Shevchenko National University of Kyiv. Economics, 2017; 3(192): 34-38

УДК 330

JEL Classification: E65

DOI: <https://doi.org/10.17721/1728-2667.2017/192-3/7>

C. Năsulea, Doctor of Sciences (Economic), Lecturer,
D. F. Spînu, MA Student
University of Bucharest, Bucharest, Romania,
R. M. Moroianu, PhD Student
Academy of Economic Studies, Bucharest, Romania

THE POLISH RECIPE

Twenty-six years ago the international community witnessed one of the most dramatic changes in economic systems. Naturally, the fall of communism in Eastern Europe and its consequences were events difficult to judge and anticipate in their immediate aftermath. Today, we have gained a much more coherent perspective on their meaning. The political liberalization of Poland in 1989 and its transition to the market economy was generally perceived as the most successful of all post-communist countries. From 1990 to 2013, Poland experienced the most outstanding economic growth within the former communist bloc. It doubled its GDP in real terms and became the only country to experience economic growth during the financial crisis of 2008-09. However, the Polish secret recipe lies in the "shock therapy" adopted at the beginning of the 90's. The aim of this paper is to examine the importance of the Balcerowicz's program in creating the basis for economic stability and growth through privatization, liberalization of foreign trade, monetary reform and an open economy. We will also review the impact of this unprecedented transformation in shaping a strong, market-oriented economy.

Key Words: transition; shock-therapy; economic reforms, privatization; liberalisation.

Introduction. In the last twenty-six years, Eastern Europe's countries have experienced dramatic economic and political challenges in their transformation path – from centralized systems to market based ones. The intensity of these systemic changes was enormous and it affected millions of people [8, p. 35]. However, it wasn't an easy task for the new politicians to choose a development path, so different approaches were implemented and one can see the consequences even in these days. Today, it is rather obvious that the Polish recipe was the most successful when compared to other countries. Poland's post-communist economic development is certainly a unique experience. Regardless of the challenges it encountered in terms of economic, political and social democratization, today, Poland is a strong country and a developed nation that enjoys economic growth and European integration more than its closest peers – Ukraine, Romania and the Baltic countries [13].

Poland's economic transformation and development from 1990 to 2013 falls into several different periods: the post-communist transition (1990-2000), the global boom (2001-2007), the global financial crisis of 2008-2012) [4, p. 8]. This paper will focus mostly on the post-communist transition, because we believe that the basis of Poland's success lies in this period.

It is important to point out that Poland, at the beginning of the 90's, was, similar to the other countries from Eastern Europe, still influenced by the socialist ownership structure.

Within such structures the industrial production is usually above 90 % state owned, so is the service sector, and a high level of activity takes place on the black market. Agriculture is also state owned, planned and controlled in most of the Eastern European countries, except Poland where farmers managed to retain 77 % of total arable land after the World War II, though under repressive and restrictive conditions [11, p. 80]. By the end of the 1980's Poland's debt represented two thirds of its GDP [10, p. 21] and inflation had reached 250 percent by 1989 [7]. The fall of communism brought a newly democratic Poland which was forced to deal with its inherited Stalinist legacy. With the hyperinflation that seemed to lead to economic collapse and the decline of national income and productivity, Poland's new leaders were right to be concerned – how could Poland face these challenges and become a prosperous country? Their answer was articulated in the Balcerowicz Plan, a *shock therapy* meant to rapidly reform the economic structure of Poland and to create the basis for a privatized market economy [13].

The shock-therapy represented the shared belief that the economies of the former communist countries were performing so poorly that a radical, coherent liberal program of reforms would have been absolutely necessary [2, p. 6]. The supporters of shock therapy argued that this was the only way to ensure economic growth and a much higher level of employment, with low inflation [12, p. 89]. The architect of